

PRESUDA SUDA

3. lipnja 1992. (*)

„Socijalna sigurnost – Priznavanje nesposobnosti za rad”

U predmetu C-45/90,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku, na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, koji je Sudu uputio Arbeitsgericht Lörrach (Radni sud u Lörrachu, Savezna Republika Njemačka) u sporu koji se pred tim sudom vodi između

Alberta Palette,

Vittorija Palette,

Raffaele Palette,

Carmele Palette

i

Brennet AG,

o tumačenju članka 18. stavaka 1. i 5. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 574/72 od 21. ožujka 1972. o utvrđivanju postupka provedbe Uredbe (EEZ) br. 1408/71 o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe, samozaposlene osobe i članove njihovih obitelji koji se kreću unutar Zajednice (SL L 74, 27.3.1972., str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 8., str. 3.),

SUD,

u sastavu: O. Due, predsjednik, R. Joliet, F. A. Schockweiler, F. Grévisse i P. J. G. Kapteyn, predsjednici vijeća, G. F. Mancini, C. N. Kakouris, J. C. Moitinho de Almeida, G. C. Rodríguez Iglesias, M. Díez de Velasco i M. Zuleeg, suci,

nezavisni odvjetnik: C. Gulmann,

tajnik: J. A. Pompe, zamjenik tajnika,

uzimajući u obzir pisana očitovanja koja su podnijeli:

- za njemačku vladu, Ernst Röder i Joachim Karl, u svojstvu agenata,
- za nizozemsku vladu, B. R. Bot, glavni tajnik Ministarstva vanjskih poslova, u svojstvu agenta,

- za Komisiju Europskih zajednica, Karen Banks i Bernd Langeheine, iz njezine pravne službe, u svojstvu agenata,

uzimajući u obzir izvještaj za raspravu,

saslušavši usmena očitovanja tužitelja u glavnom postupku, koje zastupa Klaus Lörcher, *Rechtssekretär* pri Deutscher Gewerkschaftsbund (Njemački savez sindikata), pokrajina Baden Württemberg, tuženika u glavnom postupku, kojeg zastupa Emil Schelb, *Assessor du Verband der Baden-Wuerttembergischen Textilindustrie e.V.*, njemačke vlade i Komisije, na raspravi održanoj 17. listopada 1991.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 21. studenoga 1991.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Rješenjem od 31. siječnja 1990., koje je Sud zaprimio 21. veljače 1990., Arbeitsgericht Lörrach (Radni sud u Lörrachu, Savezna Republika Njemačka) uputio je Sudu nekoliko prethodnih pitanja, na temelju članka 177. Ugovora, o tumačenju članka 18. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 574/72 od 21. ožujka 1972. o utvrđivanju postupka provedbe Uredbe (EEZ) br. 1408/71 o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe, samozaposlene osobe i članove njihovih obitelji koji se kreću unutar Zajednice (SL L 74, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 8., str. 3.).
- 2 Ta su pitanja bila postavljena u okviru spora između Vittorija Palette, njegove supruge Raffaele, i njihovo dvoje djece, Carmele i Alberta, koji su svi talijanski državljani, i njihovog poslodavca, društva Brennet AG (u daljnjem tekstu: Brennet), s poslovnim nastanom u Saveznoj Republici Njemačkoj, u vezi s odbijanjem tog društva da nastavi isplatu plaća dotičnim osobama u skladu s Lohnfortzahlungsgesetzom (Zakon o nastavku isplate plaća tijekom bolesti) od 27. srpnja 1969. (BGBI I, str. 946., u daljnjem tekstu: LFZG).
- 3 Prema LFZG-u, poslodavac je dužan nastaviti isplaćivati plaću tijekom razdoblja od najviše šest tjedana svakom zaposleniku koji je nakon stupanja u radni odnos, zbog nesposobnosti za rad i ne svojom krivicom, spriječen obavljati posao.
- 4 Iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da su tužitelji u glavnom postupku prijavili da su se razboljeli tijekom dopusta koji im je Brennet odobrio za razdoblje od 17. srpnja do 12. kolovoza 1989., te da im je Brennet odbio isplaćivati plaće tijekom prvih šest tjedana od početka njihove bolesti, s obrazloženjem da se ne smatra obveznim poštovati medicinske nalaze iz inozemstva u čiju je istinitost to društvo imalo ozbiljnih razloga sumnjati.

- 5 Tužitelji u glavnom postupku osporavali su te odluke pred Arbeitsgerichtom Lörrach (Radni sud u Lörrachu), tvrdeći da je Brennet, budući da nije iskoristio mogućnost predviđenu člankom 18. stavkom 5. Uredbe br. 574/72 da dotičnu osobu pregleda liječnik po njegovu izboru, bio činjenično i pravno dužan poštovati medicinske nalaze o nastanku i trajanju nesposobnosti za rad koje je izdala ustanova mjesta prebivališta. U tom pogledu pozivaju se na presudu Suda od 12. ožujka 1987., Rindone, t. 15. (22/86, Zb., str. 1339.), koja je, iako se odnosi na slučaj u kojem je nadležno tijelo bila ustanova socijalne sigurnosti, primjenjiva i na slučaj kada je nadležno tijelo poslodavac.
- 6 Kako bi riješio ovaj spor, Arbeitsgericht Lörrach (Radni sud u Lörrachu) odlučio je prekinuti postupak i Sudu uputiti sljedeća prethodna pitanja
- „1. Mogu li se načela iz presude 22/86 trećeg vijeća Suda od 12. ožujka 1987., u vezi s tumačenjem članka 18. stavaka 1. i 5. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 574/72, primijeniti, u cijelosti ili djelomično, i na slučaj u kojem novčana davanja u slučaju bolesti isplaćuje poslodavac a ne ustanova socijalne sigurnosti, u skladu s člankom 1. i sljedećima njemačkog zakona Lohnfortzahlungsgesetz od 27. srpnja 1969. (Bundesgesetzblatt, I, str. 946., kako je posljednje izmijenjen zakonom od 20. prosinaca 1988., Bundesgesetzblatt, I, str. 2477.)?”
- Preciznije:
2. Mora li tijelo, koje je na temelju prava Savezne Republike Njemačke nadležno za nastavak isplate naknade u slučaju bolesti u skladu s člankom 1. i sljedećima Lohnfortzahlungsgesetz, odlučiti o zahtjevu za novčanu naknadu, temeljeći se činjenično i pravno na nalazima o nastanku i trajanju nesposobnosti za rad, koje je izdala ustanova u mjestu prebivališta zaposlenika?
3. Ako je odgovor na prvo pitanje potvrđan, vrijedi li isto ako poslodavac, koji je na temelju članka 1. predmetnog zakona nadležan za nastavak isplate plaća, nema ni činjeničnu ni pravnu mogućnost za provjeru nalaza o nastanku nesposobnosti za rad osim da pozove nadležni fond zdravstvenog osiguranja, koji u ovom slučaju nije izravno dužan isplaćivati naknadu, da zaposlenika uputi na liječnički pregled kod liječnika po vlastitom izboru (ili kod vlastitog službenog liječnika) u skladu s člankom 18. stavkom 5. Uredbe (EEZ) br. 574/72?”
- 7 Za potpuniji prikaz činjeničnog stanja u glavnom postupku, relevantnih odredaba, postupka i pisanih očitovanja podnesenih Sudu upućuje se na izvještaj za raspravu. Ovi dijelovi spisa u nastavku se spominju samo u mjeri u kojoj je to potrebno za obrazloženje odluke Suda.
- 8 Postavljenim prethodnim pitanjima nacionalni sud u biti želi utvrditi treba li članak 18. stavke od 1. do 4. Uredbe br. 574/72 tumačiti na način da je nadležna ustanova, čak i kada je to poslodavac a ne ustanova socijalne sigurnosti, dužna činjenično i pravno poštovati medicinske nalaze o nastanku i trajanju nesposobnosti za rad koje je izdala ustanova mjesta prebivališta ili boravišta, ako dotičnu osobu nije uputila na pregled kod liječnika prema vlastitom izboru, za što je ovlaštena na temelju članka 18. stavka 5.

- 9 Člankom 18. stavcima od 1. do 4. utvrđuje se postupak na temelju kojeg je na ustanovi mjesta prebivališta utvrđivanje nastanka i trajanja nesposobnosti za rad radnika koji žele primati novčana davanja iz tog članka. Međutim, nadležna ustanova pridržava pravo radnika uputiti na pregled kod liječnika po vlastitom izboru (članak 18. stavak 5.).
- 10 U tom pogledu valja pojasniti da članak 18., koji se odnosi na situaciju radnika s prebivalištem u državi članici koja nije nadležna država, primjenjuje se također, na temelju članka 24. iste uredbe, na radnike koji obole tijekom boravka u drugoj državi članici.
- 11 U točki 15. gore navedene presude Rindone od 12. ožujka 1987., Sud je smatrao da se „članak 18. stavci od 1. do 4. Uredbe br. 574/72 moraju tumačiti na način da je nadležna ustanova, ako ne iskoristi mogućnost predviđenu stavkom 5. da dotičnu osobu pošalje na pregled kod liječnika po njezinu izboru, dužna činjenično i pravno poštovati nalaz ustanove mjesta prebivališta o nastanku i trajanju nesposobnosti za rad.”
- 12 Kako bi se moglo odgovoriti na postavljena pitanja, prvo valja utvrditi jesu li davanja poslodavca u smislu nastavka isplate plaća, kako je predviđeno člankom 1. LFZK-a, davanja za slučaj bolesti u smislu Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1408/71 o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe i njihove obitelji koji se kreću unutar Zajednice (SL L 74, 27.3.1972., str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 8., str. 3.).
- 13 Valja podsjetiti da se u skladu s člankom 4. stavkom 2. Uredbe br. 1408/71 ta uredba primjenjuje na sustave koji se odnose na odgovornost poslodavca u vezi s davanjima navedenim u stavku 1., koja uključuju i davanja za slučaj bolesti (članak 4. stavak 1. točka (a)).
- 14 Prema mišljenju njemačke i nizozemske vlade, sporna davanja nisu davanja iz sustava socijalne sigurnosti u smislu članka 4. Uredbe br. 1408/71 te se stoga ta uredba na njih ne primjenjuje kao ni, dakle, Uredba br. 574/72.
- 15 Iako je točno da je Sud u točki 7. svoje presude od 13. srpnja 1989., Rinner-Kuehn, (171/88, Zb., str. 2743.) zaključio da nastavak isplate plaća zaposleniku u slučaju bolesti, kako je predviđeno LFZG-om, potpada pod pojam „plaće” u smislu članka 119. Ugovora, to ipak ne znači da davanja koja se na temelju toga daju zaposleniku ne mogu istovremeno činiti i davanja za slučaj bolesti u smislu Uredbe br. 1408/71.
- 16 Odgovor na pitanje ulazi li neko davanje u područje primjene Uredbe br. 1408/71 u osnovi ovisi o konstitutivnim elementima tog davanja, posebno o njegovoj namjeni i uvjetima za njegovo dodjeljivanje, a ne o tome je li davanje klasificirano kao davanje iz sustava socijalne sigurnosti prema nacionalnom pravu (vidjeti među ostalim presudu od 27. ožujka 1985., Hoeckx, t. 11., 249/83, Zb., str. 973.).
- 17 U tom pogledu valja navesti da se sporna davanja odobravaju radniku samo u slučaju bolesti i da se njihovom isplatom u razdoblju od najviše šest tjedana obustavlja isplata dnevnih davanja za slučaj bolesti predviđenih Sozialgesetzbuchom (njemački zakonik o socijalnoj sigurnosti), čiji karakter davanja za slučaj bolesti nije sporan.

- 18 Činjenica da financijski teret tih davanja podnosi poslodavac ne može spriječiti, suprotno onome što tvrde njemačka i nizozemska vlada, da sporna davanja budu uključena u područje primjene Uredbe br. 1408/71, budući da u skladu sa sudskom praksom Suda (vidjeti presudu od 24. veljače 1987., Giletti, spojeni predmeti od 379/85 do 381/85 i 93/86, Zb., str. 955.) kvalifikacija davanja kao davanja iz sustava socijalne sigurnosti obuhvaćenog tom uredbom ne ovisi o načinu na koji se ono financira.
- 19 Stoga davanja, kao što su ona koja isplaćuje poslodavac u smislu nastavka isplate plaće u skladu s člankom 1. LFZG-a, čine davanja za slučaj bolesti u smislu članka 4. stavka 1. Uredbe br. 1408/71.
- 20 Nadalje valja utvrditi primjenjuje li se članak 18. Uredbe br. 574/72 kada davanja za slučaj bolesti isplaćuje poslodavac.
- 21 Ovdje valja istaknuti da se člankom 1. točkom (o) podtočkom iv. Uredbe br. 1408/71 predviđa da se poslodavac može smatrati „nadležnom ustanovom” u smislu te uredbe „u slučaju sustava koji se odnosi na odgovornost poslodavca u vezi s davanjima navedenim u članku 4. stavku 1.”
- 22 Budući da su definicije iz članka 1. preuzete Uredbom br. 574/72 (članak 1. točka (c)), izraz „nadležna ustanova” iz članka 18. Uredbe br. 574/72, ima isto značenje u obje uredbe.
- 23 Iz toga proizlazi da se članak 18. primjenjuje također u slučaju kada je nadležna ustanova poslodavac.
- 24 Ovakvo je tumačenje tim više potrebno jer je u skladu sa svrhom gore navedenog članka 18., a to je posebno otklanjanje poteškoća u ishodu dokaza za radnika koji je u međuvremenu postao sposoban za rad i, posljedično, promicanje što veće slobode kretanja radnika migranata, što je jedno od temeljnih načela Zajednice (gore navedena presuda Rindone, t. 13.).
- 25 Kako bi se odgovorilo nacionalnom sudu, potrebno je naposljetku utvrditi je li tumačenje članka 18. koje proizlazi iz točke 15. presude Rindone jednako tako valjano u slučaju kad poslodavac nema nikakav drugi način utvrđivanja nesposobnosti za rad, osim da od fonda osiguranja za slučaj bolesti zatraži da uputi radnika na pregled kod liječnika po vlastitom izboru u skladu s člankom 18. stavkom 5.
- 26 Društvo Brennet, njemačka i nizozemska vlada te Komisija smatraju da poslodavac ne može uvijek iskoristiti mogućnost predviđenu člankom 18. stavkom 5. Naime, potvrda o nesposobnosti za rad koju izdaje ustanova mjesta prebivališta ne šalje se izravno poslodavcu, već do njega dolazi samo preko fonda zdravstvenog osiguranja, što dovodi do kašnjenja i zbog čega često nije obaviješten o nesposobnosti za rad tijekom trajanja te nesposobnosti. Osim toga, poslodavac najčešće ne zna točno gdje je radnik na dopustu te u svakom slučaju ne poznaje nadležne liječnike koji rade u mjestu prebivališta. Stoga mu preostaje jedino mogućnost da obavljanje takvog pregleda zatraži od nadležnog fonda zdravstvenog osiguranja, ali ga na to ne može obvezati.
- 27 Valja istaknuti da poteškoće poput gore navedenih ne mogu dovesti u pitanje tumačenje odredbe predmetne uredbe, budući da ono proizlazi iz njezina teksta i njezine svrhe.

Osim toga, ovakvi se praktični problemi mogu riješiti donošenjem nacionalnih mjera ili mjera Zajednice za poboljšanje informacija koje su na raspolaganju poslodavcima i za olakšavanje primjene postupka utvrđenog u članku 18. stavku 5. Uredbe br. 574/72.

- 28 Stoga na pitanje nacionalnog suda valja odgovoriti da se članak 18. stavci od 1. do 4. Uredbe br. 574/72 trebaju tumačiti na način da je nadležna ustanova, čak i kada je to poslodavac a ne ustanova socijalne sigurnosti, dužna činjenično i pravno poštovati medicinske nalaze o nastanku i trajanju nesposobnosti za rad koje je izdala ustanova mjesta prebivališta ili boravišta, ako dotičnu osobu nije uputila na pregled kod liječnika prema vlastitom izboru, što može učiniti u skladu s člankom 18. stavkom 5.

Troškovi

- 29 Troškovi nastali za njemačku i nizozemsku vladu i za Komisiju Europskih zajednica, koje su Sudu podnijele svoja očitovanja, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD,

rješavajući o pitanju koje je Arbeitsgericht Lörrach (Radni sud u Lörrachu, Savezna Republika Njemačka) uputio rješenjem od 31. siječnja 1990., odlučuje:

Članak 18. stavci od 1. do 4. Uredbe (EEZ) br. 574/72 od 21. ožujka 1972. o utvrđivanju postupka provedbe Uredbe (EEZ) br. 1408/71 o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe, samozaposlene osobe i članove njihovih obitelji koji se kreću unutar Zajednice moraju se tumačiti na način da je nadležna ustanova, čak i kada je to poslodavac a ne ustanova socijalne sigurnosti, dužna činjenično i pravno poštovati medicinske nalaze o nastanku i trajanju nesposobnosti za rad koje je izdala ustanova mjesta prebivališta ili boravišta, ako dotičnu osobu nije uputila na pregled kod liječnika prema vlastitom izboru, što može učiniti u skladu s člankom 18. stavkom 5.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 3. lipnja 1992.

[potpisi]

---

* Jezik postupka: njemački